

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01 bylo zjištěno, že v roce 2015 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 26,9 milionu tun**. Oproti roku 2014, kdy produkce činila 23,8 milionů tun, se jedná o výraznější nárůst o 13 %. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 131 tisíc tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2015 na produkci podílel 4 %. Oproti roku 2014 klesl podíl vyprodukovaného nebezpečného odpadu o 1 %.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jež jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo v roce 2015 celkem 23,2 milionu tun odpadu**. Podniky vyprodukovaly 1 116 tisíc tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce (viz tab. 1).

Největší nárůst vyprodukovaných odpadů (o 24%) byl zaznamenán u podniků, které se zabývají zpracováním odpadů, sanacemi a činnostmi souvisejícími s odpadními vodami. V této oblasti národního hospodářství získala řada velkých firem významné zakázky, které pak ovlivnily konečnou výši vyprodukovaných odpadů. Dále se na zvýšení podnikové produkce odpadů významně podílely stavební firmy (o 20%) a firmy zaměřené na výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (o 15%). Snížená produkce podnikových odpadů v roce 2015 byla zaznamenána u firem podnikajících v sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství, kde dochází k postupnému vyčleňování materiálů, které nejsou nadále považovány za odpad, ale jsou vykázány v oblasti druhotných surovin (např. kůra, hobliny, dřevo). Menší množství vyprodukovaných odpadů vykázaly firmy, které se zabývají dopravou a skladováním, pokles oproti roku 2014 činil 8%. Významnější pokles produkce odpadů oproti minulému roku byl zjištěn u firem zabývajících se těžbou a dobýváním, ten však byl způsoben tím, že v roce 2014 byla zaznamenána vyšší produkce odpadů, než je pro toto odvětví běžné.

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2015 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (67 %) tvořen odpady stavebními a demoličními. Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 celkem 15 milionu tun, přičemž převažovala zemina a kamení, železo a ocel a beton (viz graf 3).

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (77 %) vzniká při činnosti přibližně 350 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce odpadů nad 10 000 tun za rok. Ačkoli tyto podniky svou produkcí pokryly 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkujících tento odpad představovaly pouze 2,8 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2015 ilustruje graf 12.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Za komunální odpad se dle Rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví. V metodickém souladu s výše uvedeným rozhodnutím se do komunálního odpadu zahrnuje veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 Katalogu odpadů, dále jsou zahrnuty i odpady vyprodukované subjekty zapojenými do obecního systému sběru odpadů, tj. např. školy, úřady či drobní živnostníci včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu skupiny 1501 Katalogu odpadů.

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce vykázaly produkci 3,7 milionu tun odpadů. Vůči roku 2014 se produkce odpadů v obcích zvýšila o 4 %. Z pohledu zařazení těchto odpadů do Katalogu odpadů se jednalo téměř výhradně o skupinu 20 – komunální odpady, které tvořily 90 % (v roce 2014 to bylo 92 %). Dále byly obcemi vykázány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

Celková produkce komunálních odpadů se v ČR dlouhodobě pohybuje kolem hodnoty 3 miliony tun. V roce 2015 bylo vyprodukováno **3,3 milionu tun komunálního odpadu, což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 317 kg**. Z toho největší část 62 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 15 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty) a 9 % objemný odpad (koberce, nábytek). Podíl odděleně sbíraných složek na celkové produkci komunálního odpadu od roku 2002 neustále roste. Zatímco v roce 2002 bylo odděleně sebráno (vytříděno) 16 kg plastů, papíru, skla a kovů na obyvatele, v roce 2015 to bylo 46 kg/obyvatele. Konkrétně se v přepočtu na jednoho obyvatele jednalo o 15 kg papíru, 11 kg skla, 11kg plastů, 3 kg kovů a 6 kg ostatních odpadů (viz tab. 6 a 7 a graf 5 – 8).

3. Nakládání s odpady

Národní legislativa odpadového hospodářství rozlišuje tři skupiny **způsobů nakládání s odpady** – **využití** (R kódy), **odstranění** (D kódy) a **ostatní způsoby nakládání** (N kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání odpadů jinému subjektu.

Vypovídací schopnost ukazatelů v oblasti nakládání s odpady je poměrně komplikovaná. V první řadě je třeba si uvědomit, že v průběhu období, za které jsou odpady statisticky zjišťovány, došlo postupně k nárůstu počtu ostatních způsobů nakládání (N kódů). Tyto kódy jsou mimo evropský rámec.

V roce 2015 bylo nakládáno celkem s 34,2 milionu tun odpadu. Z tohoto množství bylo 15 mil. tun využito (43,4 %), 5 mil. tun odstraněno (13,3 %) a s 15 mil. tunami odpadu bylo nakládáno ostatními způsoby nakládání (43,4 %). Celkové množství odpadu, s nímž bylo nakládáno, oproti roku 2014 vzrostlo o 11 %.

Za pozitivní směr lze považovat zvýšení množství odpadů, které byly recyklovány (R2-R6), z 6,9 mil. tun v roce 2014 na 8,5 mil. tun v roce 2015, což představuje nárůst o 23%. Odpady odvezené na skládku či jinak uložené pod úrovní terénu (D1-D5) činily v roce 2015 3,5 mil. tun, což oproti roku 2014 znamenalo mírné zvýšení o 2,4 %. K významnému posunu došlo i v oblasti zpracování elektroodpadů. V roce 2015 skončilo na zpracovatelských linkách celkem 119 tis. tun elektroodpadu, což představovalo zvýšení oproti roku 2014 o 18,6 %.

4. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2015 bylo **do České republiky dovezeno 1,8 milion tun odpadu**, naprostá většina odpadu (98 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2014 došlo k nárůstu o 11 %, který byl způsoben zejména zvýšením dovozem železa a oceli pocházející ze stavebnictví (skupina 17) a z průmyslu železa a oceli (nezpracovaná struska). K dalším významným dovozním artiklům patřily odpady z úpravy odpadů (skupina 19), jedná se zejména o upravené odpady vhodné ke spalování (palivo vyrobené z odpadu), dále dřevo, odpadní papír, lepenka, plasty a sklo.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 2,6 milionu tun odpadu** a téměř veškerý export (94%) směřoval do některé ze zemí EU. Ve srovnání s rokem 2014 došlo k poklesu vývozu odpadu o 11 %. Největší podíl vyvezeného odpadu tvořily železné kovy a ocel pocházející ze stavební činnosti (skupina 17), z průmyslové činnosti (skupina 12), z úpravy odpadů (skupina 19) a kovy získané z autovraků (skupina 16). Další důležitou vývozní komoditou bylo přepracované sklo (skupina 19) a obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15).

5. Produkce druhotných surovin

V roce 2015 byla statistickým šetřením zjištěna **produkce druhotných surovin ve výši 20,4 milionu tun**. Jednalo se především o vedlejší produkty pocházející z energetiky, jež tvořily téměř polovinu celkové produkce. Dále byly vyprodukované druhotné suroviny z železných a neželezných kovů (16,4 %) a ze stavebních hmot (24 %). Konkrétní hodnoty produkce sledovaných druhotných surovin naleznete v tabulce 13 a grafu 14.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky

i. d. individuální data

v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)

z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)

